

REGIONŲ ADMINISTRACINIS TEISMAS

S P R E N D I M A S LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2024 m. kovo 19 d.
Kaunas

Regionų administracinio teismo Kauno rūmų teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Jolantos Medvedevienės, Ramūno Šarkos, Astos Urbonienės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja), sekretoriaujant Neringai Vaitekaitei, dalyvaujant atsakovės Druskininkų savivaldybės Etikos komisijos atstovui advokatui Justui Čobotui, asmeniui, dėl kurio veikos buvo priimtas sprendimas, Konstantinui Rečkovui,

viešame teismo posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal atsakovės Druskininkų savivaldybės Etikos komisijos skundą dėl Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos sprendimo panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

Atsakovė Druskininkų savivaldybės Etikos komisija (toliau – ir Komisija) su skundu kreipėsi į teismą, prašydama panaikinti Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (toliau – ir VTEK) 2023-09-27 sprendimą Nr. 1GN-7 „Dėl Konstantino Rečkovo skundo“ ir palikti galioti Druskininkų savivaldybės Etikos komisijos 2023-08-08 sprendimą „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo“.

Druskininkų savivaldybės Etikos komisija skunde nurodė ir jos atstovas teismo posėdyje paaiškino, kad 2023 m. pavasarį Andrius Tapinas (viešojo įstaiga (toliau – ir VŠĮ) „Laisvės TV“) pradėjo rinkti ir skelbti informaciją apie galimus neskaidraus viešųjų finansų panaudojimo atvejus, ypač akcentuodamas situacijas, kai išmokos kurui buvo išmokamos politikams, neturintiems vairuotojo pažymėjimo. Tarp tokių politikų pateko ir Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos narys, Druskininkų savivaldybės tarybos narys Konstantinas Rečkovas, kuris, neturėdamas vairuotojo pažymėjimo, per 2019–2023 m. iš viso gavo apie 13 000 Eur išmokų automobilio kurui.

Konstantinas Rečkovas 2023-05-02 žinute Andriui Tapinui pateikė informaciją: „Taip pat, mano žiniomis, praėjusioje kadencijoje vairuotojo pažymėjimo neturėjo [...] ir Inga Salickienė („Už Druskininkus“).“ Remiantis Konstantino Rečkovo pateikta informacija, 2023-05-02 Andriaus Tapino (VŠĮ „Laisvės TV“) paskyrose facebook.com ir substack.com interneto puslapiuose buvo viešai paskelbta tokia informacija: „Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – konservatorius Konstantinas Rečkovas, taip pat, jo teigimu, [...] ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“.

Inga Salickienė 2023-05-10 parašė Konstantinui Rečkovui el. laišką, prašydama viešai paneigti melagingą informaciją, tačiau informacijos paneigimo ar atsiprašymo Konstantinas Rečkovas

nepateikė. Inga Salickienė informavo Druskininkų savivaldybės Etikos komisiją, kad vairuotojo pažymėjimą ji turi nuo 1994 m., jos vairavimo stažas beveik 30 metų.

Druskininkų savivaldybės Etikos komisija, atlikusi tyrimą pagal Druskininkų savivaldybės tarybos narės Ingos Salickienės pranešimą „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo elgesio“, 2023-08-08 sprendimu „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo“ konstatavo, kad Konstantinas Rečkovas, Druskininkų savivaldybės tarybos narys, pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekse (toliau – ir Kodeksas) nustatytų pagarbos žmogui ir valstybei (šio kodekso 4 straipsnio 1 punktas), sąžiningumo (šio kodekso 4 straipsnio 3 punktas), padorumo (šio kodekso 4 straipsnio 5 punktas), pavyzdingumo (šio kodekso 4 straipsnio 6 punktas), atsakomybės (šio kodekso 4 straipsnio 9 punktas) principus.

Konstantinas Rečkovas 2023-08-16 pateikė skundą VTEK, kuri 2023-09-27 sprendimu Nr. IGN-7 „Dėl Konstantino Rečkovo skundo“ nusprendė patenkinti asmens, dėl kurio veikos buvo atliktas tyrimas ir priimtas sprendimas, Konstantino Rečkovo skundą ir panaikinti Druskininkų savivaldybės tarybos Etikos komisijos 2023-08-08 sprendimą „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo“.

Atsakovės nuomone, ginčijamas VTEK sprendimas yra neteisėtas ir nepagrįstas. Atsakovės atstovas pažymėjo, jog VTEK sprendime nėra nurodyta jokių argumentų ir motyvų, kurie sudarytų pagrindą teigti, kad Konstantinui Rečkovui inkriminuoti ir nurodyti pažeidimai nebuvo padaryti, todėl nėra jokio pagrindo paneigti Komisijos išvadas. Komisijos 2023-06-22 pranešime dėl pradėto tyrimo buvo aiškiai nurodyta, dėl kokių faktinių aplinkybių yra pradėtas tyrimas bei dėl kokių politikų elgesio principų pažeidimas bus tiriamas, t. y. Konstantino Rečkovo veiksmai pateikiant Andriui Tapinui tikrovės neatitinkančią informaciją apie Ingą Salickienę. Iš Konstantino Rečkovo 2023-07-10 Komisijai pateiktų paaiškinimų matyti, kad pastarajam nekilo abejonių dėl tyrimo apimties, jo paaiškinimai buvo susiję su tyrimo dalyku. Be to, 2023-08-16 VTEK pateiktame skunde Konstantinas Rečkovas taip pat nenurodė, kad būtų pažeistos jo teisės, susijusios su informavimu apie tyrimą, kad nesuprato, kuo yra kaltinamas. Todėl darytina išvada, kad VTEK argumentai dėl tariamo pažeidimo yra nepagrįsti. Konstatavusi tariamus pažeidimus, susijusius su Konstantino Rečkovo informavimu apie atliekamą tyrimą, VTEK veikė išimtinai savo iniciatyva ir nesilaikė skundo nagrinėjimo ribų.

Nepagrįstas VTEK motyvas, jog Komisija pakeitė (susiaurino) vertinimo dalyką, kad šiurkščiai pažeidė teisę būti išklausytam ir teikti tyrimą atliekančiam subjektui savo paaiškinimus, kadangi tyrimo dalykas nesikeitė, tarybos narys galėjo teikti ir teikė paaiškinimus ir informaciją Komisijai. Kaip nurodyta Komisijos 2023-06-22 pranešime dėl pradėto tyrimo, buvo tiriami tik Konstantino Rečkovo veiksmai perduodant (paskleidžiant) tikrovės neatitinkančią informaciją Andriui Tapinui, kuris ją paskelbė viešai tinkluose facebook.com ir substack.com. Be to, iš Konstantino Rečkovo 2023-07-10 paaiškinimų Komisijai matyti, kad jis pateikė savo paaiškinimus dėl visų Komisijos vertintų aplinkybių ir visi jo paaiškinimai buvo vertinami Komisijoje.

Priešingai, nei teigiama VTEK sprendime, Komisija detalai išnagrinėjo Konstantino Rečkovo žinutę, pateikė argumentus dėl jos išsiuntimo aplinkybių ir įtakos Ingos Salickienės reputacijai. Taigi, siekdamas savo politinių tikslų, Konstantinas Rečkovas teikė Andriui Tapinui tikrovės neatitinkančią informaciją apie Ingą Salickienę, suprasdamas (turėdamas suprasti), kad tokia informacija suponuoja jos neva padarytą teisės pažeidimą.

Pažymėjo, kad Inga Salickienė yra Druskininkų savivaldybės tarybos narė, todėl jos reputacijos menkinimas neabejotinai turi neigiamą poveikį visos Savivaldybės tarybos, kaip institucijos, ir visų jos narių reputacijai ir autoritetui. Prašė patenkinti skundą ir panaikinti VTEK sprendimą.

Asmuo, dėl kurio veikos buvo priimtas sprendimas, Konstantinas Rečkovas, su atsakovės skundu nesutinka, rašytiniuose paaiškinimuose nurodė ir teismo posėdyje paaiškino, kad VTEK sprendime pagrįstai konstatuota, jog atsakovė, tinkamai nesuformulavusi jam konkretaus kaltinimo (dalyko, turinio, ribų ir apimties), pasunkino laiduojamą teisę į tinkamą gynybą. Nagrinėjamu atveju sprendime aiškiai konstatuota, kad atsakovė turėjo pareigą remdamasi gautu Ingos Salickienės pranešimu konkretizuoti, kokių pagrindų pradėjo tyrimą ir dėl kokio konkretaus Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso normos pažeidimo yra kaltinamas tarybos narys. Atsakovė tik perrašė pranešimo turinį ir pacitavo Kodekso 4 straipsnyje įtvirtintus visus principus. Taigi, atsakovė,

pradėjusi tyrimą, pateikė ne konkrečius kaltinimus, bet iš esmės tik pranešimą apie Ingos Salickienės skundą, kuris pagal turinį buvo susijęs ir su trečiųjų asmenų elgesiu. Akivaizdu, kad atsakovė ne tik pažeidė jo teisės į tinkamą gynybą, bet ir fundamentalų gero administravimo principą.

Pažymėjo, jog sprendime yra nustatyta, kad atsakovės tyrimo dalykas pagal 2023-06-22 pranešimą – Konstantino Rečkovo veikos atitiktis visoms devynioms Kodekso 4 straipsnio nuostatom, jų neindividualizuojant, t. y. nenurodant jų (ar kiekvienos iš jų atskirai) galimo sąsajumo su konkrečia faktine situacija; tyrimo dalykas – pranešime nurodyta aplinkybė, kad 2023-05-02 žurnalisto Andriaus Tapino (VšĮ „Laisvės TV“) interneto paskyroje facebook.com ir substack.com buvo paskelbta, jog „Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – konservatorius Konstantinas Rečkovas, taip pat, jo teigimu, [...] ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“. O atsakovė savo sprendime nurodė, kad vertinimo dalykas tiesiogiai susijęs su Konstantino Rečkovo veika – Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo elgesys (veiksmai) pranešant Andriui Tapinui, dirbančiam VšĮ „Laisvės TV“, kad Druskininkų savivaldybės tarybos narė Inga Salickienė neva neturi vairuotojo pažymėjimo.

Atsižvelgiant į tai, VTEK sprendime pagrįstai konstatuota, kad atsakovė atliekamo tyrimo metu pakeitė tyrimo dalyką ir savo sprendime jo veikas vertino ne ta apimtimi, kuri buvo nurodyta šiam asmeniui pateiktame pranešime apie pradėtą tyrimą, ir apie tai jis papildomai nebuvo informuotas. Šiais veiksmiais atsakovė šiurkščiai pažeidė Konstantino Rečkovo teisę būti išklausytam ir teikti tyrimą atliekančiam subjektui savo paaiškinimus.

Pažymėjo, jog 2023-07-10 paaiškinime jis aiškiai išdėstė daugybę faktinių aplinkybių bei teisinių argumentų, „Messenger“ žinutės turinį Andriui Tapinui, iš kurios matyti, kad jis pateikė tik savo subjektyvias žinias, teisinį tokio pranešimo kvalifikavimą, aplinkybes, kad jis viešai nepaskleidė Ingos Salickienės garbės ir orumą žeminančios informacijos. O Komisija sprendime nepagrįstai šiuos argumentus atmetė.

VTEK sprendime taip pat konstatuota, kad Komisija sprendime nesprenė dėl Konstantino Rečkovo tyrimo metu pateiktų argumentų bei teiktų įrodymų, dėl tiriamojo žinutės Andriui Tapinui turinio ir apimtys, dėl teiginio, kad teisės vairuoti automobilį turėjimas ar tokios teisės neturėjimas asmens garbės ir orumo požiūriu yra neutralus, ir jų atitinkamai nevertino. VTEK pagrįstai nurodė, kad nėra aišku, kokiais faktiniais duomenimis Komisija grindė savo išvadą, kad tiriamasis savo iniciatyva „žinomai melagingą žinią“ pateikė siekdamas savo asmeninių tikslų ir politinio pranašumo.

Be to, pradėdama tyrimą Komisija inkriminavo jam visus galimus Kodekse įtvirtintų etikos principų pažeidimus, o priimdama sprendimą konstatavo, kad pažeidė penkias iš devynių nurodytas Kodekso normas. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, VTEK sprendimas yra teisėtas ir pagrįstas, todėl prašė atsakovės skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovės skundas tenkintinas.

Byloje iš esmės kilo ginčas dėl VTEK 2023-09-27 sprendimo Nr. 1GN-7 „Dėl Konstantino Rečkovo skundo“, kuriuo buvo panaikintas 2023-08-08 Druskininkų savivaldybės Etikos komisijos sprendimas, pagrįstumo ir teisėtumo.

Bylos duomenys neginčijamai patvirtina, kad 2023 m. pavasarį Andrius Tapinas (VšĮ „Laisvės TV“) pradėjo rinkti ir skelbti informaciją apie galimus neskaidraus viešųjų finansų panaudojimo atvejus, ypač akcentuodamas situacijas, kai išmokos kurui buvo išmokamos politikams, neturintiems vairuotojo pažymėjimo. Tarp tokių politikų pateko ir Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos narys, Druskininkų savivaldybės tarybos narys Konstantinas Rečkovas, kuris, neturėdamas vairuotojo pažymėjimo, per 2019–2023 m. iš viso gavo apie 13 000 Eur išmokų automobilio kurui.

Konstantinas Rečkovas 2023-05-02 žinute Andriui Tapinui pateikė informaciją: „Taip pat, mano žiniomis, praėjusioje kadencijoje vairuotojo pažymėjimo neturėjo [...] ir Inga Salickienė („Už Druskininkus“)“. Remiantis Konstantino Rečkovo pateikta informacija, 2023-05-02 Andriaus Tapino (VšĮ „Laisvės TV“) paskyroje facebook.com ir substack.com interneto puslapiuose buvo viešai paskelbta tokia informacija: „Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – konservatorius

Konstantinas Rečkovas, taip pat, jo teigimu, [...] ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“.

Inga Salickienė 2023-05-10 parašė Konstantinui Rečkovui el. laišką, prašydama viešai paneigti melagingą informaciją, tačiau informacijos paneigimo ar atsiprašymo Konstantinas Rečkovas nepateikė. Inga Salickienė Komisiją informavo, kad vairuotojo pažymėjimą turi nuo 1994 m., jos vairavimo stažas beveik 30 metų.

Druskininkų savivaldybės Etikos komisija, atlikusi tyrimą pagal Druskininkų savivaldybės tarybos narės Ingos Salickienės pranešimą „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo elgesio“, 2023-08-08 sprendime „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo“ konstatavo, kad Konstantinas Rečkovas, Druskininkų savivaldybės tarybos narys, pateikdamas žinomai melagingą informaciją žinute Andriui Tapinui, pažeidė Kodekse nustatytą pagarbos žmogui ir valstybei (4 straipsnio 1 punktas), sąžiningumo (4 straipsnio 3 punktas), padorumo (4 straipsnio 5 punktas), pavyzdingumo (4 straipsnio 6 punktas), atsakomybės (4 straipsnio 9 punktas) principus.

Konstantinas Rečkovas 2023-08-16 pateikė skundą VTEK, kuri ginčijamu 2023-09-27 sprendimu Nr. IGN-7 „Dėl Konstantino Rečkovo skundo“ nusprendė patenkinti asmens, dėl kurio veikos buvo atliktas tyrimas ir priimtas sprendimas, Konstantino Rečkovo skundą ir panaikinti Druskininkų savivaldybės tarybos Etikos komisijos 2023-08-08 sprendimą „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo“.

VTEK sprendimas iš esmės grindžiamas šiais motyvais:

1) Atsakovė, pradėjusi tyrimą, Konstantinui Rečkovui pateikė ne konkrečius kaltinimus, o tik pranešimą apie Ingos Salickienės skundą, kuris pagal turinį buvo susijęs ne tik (ir ne tiek) su paties Konstantino Rečkovo, bet ir su trečiųjų asmenų elgesiu.

2) Atsakovė, tinkamai nesuformulavusi tiriamajam konkretaus kaltinimo (dalyko, turinio, ribų ir apimties), pasunkino šiam asmeniui laiduojamą teisę į tinkamą gynybą.

3) Atsakovė inkriminavo visus galimus Kodekse įtvirtintų etikos principų pažeidimus, tačiau jų neindividualizavo, t. y. nenurodė jų (ar kiekvieno iš jų atskirai) galimo sąsajumo su konkrečia faktine situacija.

4) Atsakovei taikoma pareiga išsiaiškinti, kokios pateiktoje informacijoje dėl galimo pažeidimo nurodytos aplinkybės yra reikšmingos, ir tinkamai apibrėžti tyrimo ribas bei aiškiai nurodyti galbūt padarytą pažeidimą (jo faktines aplinkybes), t. y. nusprendus pradėti tyrimą būtina aiškiai suformuluoti kaltinimą, nurodant ne tik konkrečias galbūt pažeistas teisės aktų normas, bet ir faktines aplinkybes (veiksmus ar neveikimą), kuriomis buvo pažeisti teisės aktų, reglamentuojančių šio asmens pareigas, reikalavimai.

5) Etikos komisija tyrimo metu pakeitė (susiaurino) tyrimo ir vertinimo dalyką, tačiau duomenų apie tai, kad tiriamasis iki atsakovei priimant skundžiamą sprendimą būtų informuotas, kad jo veikos bus vertinamos ne ta apimtimi, kaip jas atsakovei nurodė Inga Salickienė ir dėl kurių buvo pradėtas tyrimas (teiginys, kad Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdama vairuotojo pažymėjimo), VTEK negavo ir iš byloje pateiktos medžiagos nenustatė. Atsakovė šurkščiau pažeidė Konstantino Rečkovo teisę būti išklausytam ir teikti tyrimą atliekančiam subjektui savo paaiškinimus.

6) Aplinkybių, dėl kurių žurnalisto Andriaus Tapino paskelbta žinutė (būtent ta apimtimi, kuri buvo nurodyta Ingos Salickienės pranešime ir kuri iki tyrimo pradėjimo momento buvo šio žurnalisto iš dalies paneigta) gali būti teisiškai reikšminga vertinant būtent Konstantino Rečkovo individualią veiką, atsakovė nevertino ir dėl jų sprendime nepasisakė.

7) Atsakovė nevertino Konstantino Rečkovo tyrimo metu pateiktų argumentų bei teiktų įrodymų: tiriamojo žinutės Andriui Tapinui turinio, apimties ir teiginio, kad teisės vairuoti automobilį turėjimas ar tokios teisės neturėjimas *ipso facto* (savaimė) asmens garbės ir orumo požiūriu yra neutralus.

8) Nėra aišku, kokiais fakciniais duomenimis atsakovė grindė savo išvadą, kad tiriamasis savo iniciatyva „žinomai melagingą žinią“ pateikė siekdamas savo asmeninių tikslų ir politinio pranašumo.

9) Atsakovė sprendime konstatuoja, kad „Konstantinas Rečkovas sumenkino ne tik Ingos Salickienės reputaciją, bet sumenkino ir Savivaldybės tarybos, kaip institucijos, ir visų jos narių

reputaciją ir autoritetą“, bet nepaaiškina ir nepagrindžia, kaip *de facto* (iš tikrųjų) buvo sumenkinta institucijos reputacija ar kitų jos darbuotojų autoritetas pateikus žurnalistui žinutę.

10) Atsakovė sprendime vertino ir pasisakė ne dėl visų tyrimo metu pateiktų ir kitų juridinę reikšmę turinčių įrodymų, taip pat ir tiriamojo argumentų, o savo išvadas dėl Konstantino Rečkovo veikos grindė ne faktiniais duomenimis, bet iš esmės tik savo subjektyviomis prielaidomis, hipotezėmis, spėliojimais.

Lietuvos Respublikos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo (toliau – ir VTEKĮ) 17 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyta, kad VTEK prižiūri, kaip įgyvendinami Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas, Lobistinės veiklos įstatymas ir Kodeksas, teikia pasiūlymų dėl šių teisės aktų nuostatų tobulinimo ir įgyvendinimo, šiais klausimais priima sprendimus ir rekomendacijas.

VTEKĮ 24 straipsnio 1 dalyje nustatoma, kad tyrimą pagal šio skirsnio nuostatas savo iniciatyva, pagal VTEK perduotą ar kitų pareiškėjų pateiktą pranešimą atlieka ir institucija ar įstaiga, kurioje skundžiamasis asmuo dirba, o kai pranešimas gautas dėl įstaigos vadovo, – šį vadovą į pareigas priimančias ar skiriančias subjektas arba kolegiali valstybės ar savivaldybių institucija. Šio skirsnio nuostatos (įskaitant teisę savivaldybių tarybų etikos komisijų priimtą sprendimą skusti VTEK vadovaujantis šio įstatymo 24¹ straipsniu) *mutatis mutandis* (su tam tikrais pakeitimais) taikomos ir politikų elgesio tyrimams, atliekamiems pagal Valstybės politikų elgesio kodeksą. Pareiškėjas arba asmuo, dėl kurio veikos institucijoje ar įstaigoje yra atliktas tyrimas ir priimtas sprendimas, šio įstatymo 24¹ straipsnio 1 dalyje nurodytų subjektų priimtus sprendimus, išskyrus atvejus, kai galimas valstybės tarnautojų ar pagal darbo sutartį dirbančių darbuotojų Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo pažeidimas tiriamas kaip tarnybinis nusižengimas ar darbo pareigų pažeidimas, gali skusti VTEK per vieną mėnesį nuo skundžiamo sprendimo paskelbimo arba įteikimo dienos (išskyrus Seimo Etikos ir procedūrų komisijos priimtus sprendimus).

Vadovaudamasi VTEKĮ 24¹ straipsnio 13 dalimi, VTEK, išnagrinėjusi skundą, priima sprendimą patenkinti skundą ir panaikinti skundžiamą sprendimą ar jo dalį arba įpareigoti skundžiamą sprendimą priėmusią instituciją ar įstaigą įvykdyti VTEK nurodymą, taip pat atmesti skundą kaip nepagrįstą.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodeksas, kurio tikslas – įgyvendinti konstitucinį valdžios įstaigų tarnavimo žmonėms principą, plėtoti demokratinį valdymą, didinti visuomenės pasitikėjimą valstybės valdžios ir savivaldybių institucijomis, skatinti valstybės politikų ir kandidatų į valstybės politikus atsakomybę už savo veiklą ir atskaitomybę visuomenei (1 straipsnio 1 dalis). Kodeksas reglamentuoja valstybės politikų elgesio viešajame gyvenime principų ir reikalavimų pagrindus, taip pat priemones, užtikrinančias valstybės politikų elgesio kontrolę ir atsakomybę už šio kodekso nuostatų pažeidimus (1 straipsnio 2 dalis).

Kodekso 4 straipsnyje nustatomi valstybės politiko elgesio principai ir nurodoma, kad valstybės politikas viešajame gyvenime vadovaujasi šiais principais:

1) pagarbos žmogui ir valstybei – laikosi žmogaus teisių ir laisvių ir jas užtikrina, vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija ir teise, didina pasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis;

2) teisingumo – vienodai tarnauja visiems žmonėms nepaisydamas jų tautybės, rasės, lyties, kalbos, kilmės, socialinės padėties, išsilavinimo, religinių įsitikinimų, politinių pažiūrų, amžiaus ar kitų skirtumų;

3) sąžiningumo – pareigas eina sąžiningai ir laikosi aukščiausių elgesio standartų, vengia situacijų, galinčių paveikti sprendimų, kurie sukeltų visuomenėje abejonę, priėmimą;

4) skaidrumo ir viešumo – nekelia abejonių dėl sąžiningumo priimdamas sprendimus, taip pat pateikia visuomenei savo elgesio ir sprendimų motyvus, visada laikosi atvirumo ir viešumo, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, ribojančius informacijos atskleidimą, deklaruoja savo privačius interesus;

5) padorumo – elgiasi deramai pagal einamas pareigas, vengia situacijų, kai politiko elgesys kenktų jo ar institucijos, kurioje jis eina pareigas, reputacijai ir autoritetui, vengia nesąžiningų pranašumo siekimo būdų, gautą oficialią informaciją naudoja tik pareigoms atlikti ir nesipelno iš jos;

6) pavyzdingumo – deramai elgiasi visuomenėje, laikosi visuotinai pripažįstamų dorovės, moralės ir etikos normų;

7) nesavanaudiškumo – tarnauja valstybei ir visuomenės interesams, vengia tariamų ar tikrų viešųjų ir privačių interesų konfliktų, jiems iškilus, imasi visų reikiamų priemonių, kad jie būtų išspręsti greitai ir atitiktų visuomenės interesus, nenaudoja savo pareigų ar padėties siekdamas daryti įtaką kito asmens sprendimui, kuris galėtų būtų naudingas politikui ar jo artimam asmeniui;

8) nešališkumo – neturi sutartinių ar kitų santykių, kurie galėtų kliudyti atlikti valstybės politiko pareigas ir varžytų jo apsisprendimo laisvę priimant sprendimus, taip pat yra objektyvus priimdamas sprendimus ir vengia išankstinio nusistatymo;

9) atsakomybės – atsako už savo elgesį viešajame gyvenime, priimanus sprendimus ir atsiskaito už juos visuomenei.

Valstybės politikų elgesio, kuriuo pažeidžiami Kodekse nustatyti valstybės politikų elgesio principai ir nuostatos, tyrimą atlieka savivaldybių tarybų sprendimu iš jų narių ir gyvenamųjų vietovių bendruomenių atstovų sudarytos etikos komisijos (Kodekso 6 straipsnio 2 dalies 1 punktą). Komisijų darbo ir sprendimų priėmimo tvarką vadovaujantis Kodeksu nustato institucijų, kurios jas sudarė, veiklą reglamentuojantys įstatymai ir kiti teisės aktai (Kodekso 6 straipsnio 3 dalis).

Atlikdama tyrimą, Etikos komisija turi teisę: apklausti valstybės politiką, kurio elgesys tiriamas, bei kitus asmenis, susijusius su valstybės politiko tiriamu elgesiu ar politine veikla; apklausti skundo autorių ir išsiaiškinti apie jo žinomą informaciją apie valstybės politiko galimai padarytą šiame kodekse nustatytų valstybės politikų elgesio principų, nuostatų ar institucijos, kurioje politikas eina pareigas, veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose valstybės politikui nustatytų reikalavimų pažeidimą; teisės aktų nustatyta tvarka susipažinti su reikiamais dokumentais ir gauti jų nuorašus (kopijas) bei kitą tyrimui reikalingą informaciją; prireikus išvykti į įvykio vietą; pasitelkti specialistų (Kodekso 7 straipsnio 3 dalis). Atlikdami tyrimą, Etikos komisijos nariai privalo vadovautis Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymais, kitais teisės aktais (Kodekso 7 straipsnio 4 dalies 1 punktą).

Šiuo atveju Konstantinas Rečkovas su Komisijos sprendimu nesutinka ir prašė VTEK jį panaikinti, nurodydamas, jog atsakovė netinkamai kvalifikavo veiką; tyrimą atliko nevisapusiškai ir šališkai, ignoravo bei nevertino svarbių aplinkybių; žinute (kuria paviešino žurnalistas Andrius Tapinas), kad Inga Salickienė neturėjo vairuotojo pažymėjimo, pateikė savo nuomonę, kuria nesiekė sumenkinti šios tarybos narės garbės ir orumo.

Dėl netinkamo informavimo ir vertinimo dalyko

VTEK sprendime konstatavo, kad atsakovė pateikė pranešimą apie Konstantino Rečkovo atžvilgiu pradėtą ir atliekamą tyrimą. Asmuo, dėl kurio veikos priimtas sprendimas, atsakovės pranešimu buvo informuotas, kad yra tiriama jo veikos atitiktis visoms (devynioms) Kodekso 4 straipsnio nuostatoms, jų neindividualizuojant, t. y. nenurodant jų (ar kiekvienos iš jų atskirai) galimo sąsajumo su konkrečia faktine situacija. Atsakovė, pradėjusi tyrimą, Konstantinui Rečkovui pateikė ne konkrečius kaltinimus, bet iš esmės tik pranešimą apie Ingos Salickienės skundą, kuris, VTEK nuomone, pagal turinį buvo susijęs ne tik (ir ne tiek) su paties Konstantino Rečkovo, bet ir su trečiųjų asmenų elgesiu.

Bylos duomenys neginčijamai patvirtina, kad 2023-06-22 pranešime dėl pradėto tyrimo Nr. S12-1935 konkrečiai ir aiškiai nurodyta, dėl kokių faktinių aplinkybių yra pradėtas tyrimas bei kokių politikų elgesio principų pažeidimas bus tiriamas. Pranešime yra nurodyti esminiai įtariamo pažeidimo požymiai – Konstantino Rečkovo veiksmai pateikiant Andriui Tapinui tikrovės neatitinkančią informaciją apie Ingą Salickienę pagal pastarosios skundą, t. y. dėl to, jog 2023-05-23 Andriaus Tapino (VšĮ „Laisvės TV“) paskyroje facebook.com ir substack.com interneto puslapiuose buvo paskelbta tokia informacija: „Druskininkuose turime situaciją, kai keli tarybos nariai – konservatorius Konstantinas Rečkovas, taip pat, jo teigimu, socialdemokratė Jūratė Burokienė ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“.

Iš Konstantino Rečkovo Komisijai 2023-07-10 pateiktų paaiškinimų matyti, kad jis tinkamai suvokė, jog tyrimas yra vykdomas dėl jo veiksmų perduodant (paskleidžiant) tikrovės neatitinkančią informaciją Andriui Tapinui, kuris ją paskelbė viešai tinkluose facebook.com ir substack.com, tik dėl

Ingos Salickienės. Atsakovas tinkamai suprato tyrimo esmę ir apimtį, būtent dėl šių aplinkybių jis Komisijai teikė paaiškinimus, o vėliau jas nurodė skunde VTEK.

Taigi, iš Konstantino Rečkovo 2023-07-10 Komisijai pateiktų paaiškinimų akivaizdu, kad jam nekilo jokių abejonių dėl tyrimo dalyko ir apimties, jo paaiškinimai buvo susiję su tyrimo dalyku, nenurodė, kad būtų pažeistos jo teisės, susijusios su informavimu apie tyrimą, kad nesuprato, kuo yra kaltinamas.

Šiuo atveju, teisėjų kolegijos nuomone, Komisija pranešime dėl pradėto tyrimo nurodė esminius įtariamo pažeidimo požymius ir sudarė prielaidas asmeniui, dėl kurio atliekamas tyrimas, aiškiai ir konkrečiai suvokti faktines tyrimo aplinkybes, dėl kurių atliekamas tyrimas. Informacija apie atliekamą tyrimą (faktines aplinkybes) nebuvo nei plati, nei nepakankamai aiški. Akivaizdu, jog iš jos turėjo būti suprantama, kokio faktinio pobūdžio informacija yra tiriama.

VTEK sprendime taip pat nurodyta, kad Komisija tyrimo metu pakeitė (susiaurino) vertinimo dalyką. Duomenų apie tai, kad tiriamasis iki priimant sprendimą būtų informuotas, kad jo veikos bus vertinamos ne ta apimtimi, kaip nurodė Inga Salickienė ir dėl kurių buvo pradėtas tyrimas (teiginys, kad Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdama vairuotojo pažymėjimo), VTEK negavo ir iš byloje pateiktos medžiagos nenustatė.

Kaip ir nurodyta Komisijos 2023-06-22 pranešime dėl pradėto tyrimo Nr. S12-1935, buvo tiriami Konstantino Rečkovo veiksmai perduodant (paskleidžiant) tikrovės neatitinkančią informaciją Andriui Tapinui, kuris ją paskelbė viešai tinkluose facebook.com ir substack.com, tik apie Ingos Salickienės gautas išmokas už kurą neva neturint vairuotojo pažymėjimo. Taigi tyrimo dalykas, apimtis, faktinės aplinkybės nesikeitė, o Konstantinas Rečkovas ir teikė paaiškinimus būtent tik dėl šių teiginių ir aplinkybių. Apie jokiais Konstantinui Rečkovui inkriminuotas veikas dėl trečiųjų asmenų veiksmų tyrimas nebuvo pradėtas.

VTEK motyvai, kad atsakovė šiurkščiai pažeidė Konstantino Rečkovo teisę būti išklausytam ir teikti tyrimą atliekančiam subjektui savo paaiškinimus, yra nepagrįsti. Iš Konstantino Rečkovo 2023-07-10 paaiškinimų Komisijai matyti, kad jis pateikė savo paaiškinimus dėl visų Komisijos vertintų aplinkybių. Be to, savo skunde VTEK jis nenurodė jokių argumentų dėl savo teisės teikti paaiškinimus suvaržymo.

Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, teisėjų kolegijos nuomone, minėti ginčijamo sprendimo motyvai yra neįrodyti ir nepagrįsti.

Dėl Konstantino Rečkovo pateiktų motyvų ir įrodymų

VTEK sprendime nurodyta, jog Komisija nepasisakė dėl Konstantino Rečkovo tyrimo metu pateiktų argumentų bei teiktų įrodymų: tiriamojo žinutės Andriui Tapinui turinio, apimties ir teiginio, kad teisės vairuoti automobilį turėjimas ar tokios teisės neturėjimas *ipso facto* asmens garbės ir orumo požiūriu yra neutralus, ir jų atitinkamai nevertino.

Tuo tarpu Komisijos sprendime buvo išnagrinėta Konstantino Rečkovo išsiųsta žinutė, jo pateikti argumentai dėl žinutės išsiuntimo aplinkybių ir įtakos Ingos Salickienės reputacijai. Komisijos sprendimo 5.1 dalyje išsiųsta žinutė ir Konstantino Rečkovo veiksmai buvo išsamiai įvertinti teisės reikšti nuomonę ir įsitikinimus aspektu. Komisija pažymėjo, jog Konstantinas Rečkovas, Druskininkų savivaldybės tarybos narys, 2023-05-02 žinutėje, siųstoje Andriui Tapinui (VŠĮ „Laisvės TV“), pastarajam pateikė aiškią informaciją apie jam žinomą žinią (faktą), bet ne savo nuomonę. Be to, Konstantinas Rečkovas žinojo, kad Andrius Tapinas (VŠĮ „Laisvės TV“) vykdo visų savivaldybių tarybų narių tyrimą dėl tarybos narių veiklai skirtų lėšų naudojimo, taip pat žinojo bei suprato, kad jo pateikta žinoma melaginga žinia apie Ingą Salickienę, Druskininkų savivaldybės tarybos narę, bus paskleista plačiai. Iš Konstantino Rečkovo paaiškinimų 17 punkto akivaizdu, kad informacija buvo teikiama žinant, kad vykdomas projektas „Skaidrinam“, ir siekiant, kad ši informacija būtų panaudota šiame projekte ir paviėšinta. Taip pat Konstantino Rečkovo susirašinėjimas patvirtina, kad jis pats inicijavo žinutės, jog Inga Salickienė neturi vairuotojo pažymėjimo, siuntimą Andriui Tapinui (VŠĮ „Laisvės TV“). Šią aplinkybę jis patvirtino ir teismo posėdžio metu, nurodydamas, jog žurnalistas jokios informacijos apie kitus tarybos narius neprašė. Todėl darytina išvada, kad jis aiškiai suprato

(turėjo suprasti), jog tikrovės neatitinkančią informaciją perduoda vykdomo tyrimo dėl neskaidraus lėšų panaudojimo kontekste, ir ši žinutė aiškiai suponavo, kad Inga Salickienė neva neskaidriai naudoja lėšas, t. y. žinute buvo sąmoningai siekiama apkaltinti Ingą Salickienę neteisėtos veikos padarymu ir sumenkinti jos reputaciją.

Dėl netinkamai vertintų veiksmų

VTEK sprendime nurodė, jog nėra aišku, kokiais fakciniais duomenimis atsakovė grindė savo išvadą, kad tiriamasis savo iniciatyva „žinomai melagingą žinią“ pateikė siekdamas savo asmeninių tikslų ir politinio pranašumo, dėl kokių paskatų (savo iniciatyva ar žurnalisto paprašytas, paklaustas) tiriamasis teikė aptariamą informaciją.

Šiuo atveju Komisijos sprendime konstatuota, jog Konstantinas Rečkovas žinomai melagingą žinią pateikė kaip jam žinomą faktą siekdamas savo politinių tikslų (siekdamas pateisinti savo elgesį dėl tarybos nario veiklai skirtų lėšų panaudojimo, siekdamas politinio pranašumo). Šią išvadą neabejotinai patvirtina byloje esantys duomenys, jog Andrius Tapinas viešai tinkluose facebook.com ir substack.com paskleidė žinią, jog: „Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – konservatorius Konstantinas Rečkovas, taip pat, jo teigimu, socialdemokratė Jūratė Burokienė ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo. Pats Konstantinas aiškina, kad naudojosi trijų skirtingų vairuotojų paslaugomis, taip pat jį vežiojo pavežėjai ir pensijoje esantys tėvai. Jis taip pat pažadėjo pateikti panaudos sutartis“.

Šiuo atveju Komisija, žinodama, kad Konstantinas Rečkovas ir Inga Salickienė yra politiniai oponentai, atstovaujantys oponuojančioms politinėms jėgoms, padarė pagrįstą išvadą, kad Konstantino Rečkovo motyvai bandant apšmeižti Ingą Salickienę buvo jo asmeninių politinių tikslų siekimas. Be to, analogiška Konstantino Rečkovo veiksmų logika ir motyvacija yra nurodyta ir Andriaus Tapino paskyroje puslapyje [https://tapinas.substack.com/p/skaidrinam-ar\)zvalga-kauno-milijonai](https://tapinas.substack.com/p/skaidrinam-ar)zvalga-kauno-milijonai): „Tuo tarpu sukdamasis iš situacijos, kai neturėdamas vairuotojo pažymėjimo „išvažinėjo“ keliolika tūkstančių Druskininkų žmonių eurų, konservatorius Konstantinas Rečkovas „pridavė“, kad dar dvi Druskininkų tarybos narės – Jūratė Burokienė ir Inga Salickienė irgi neturi vairuotojų pažymėjimų. Taip, *mea culpa* (esu kaltas), kad nepasitikrinau su savivaldybe dėl vairuotojo pažymėjimo (dabar tai darau iš karto), bet kažkaip nesitikėjau, kad tarybos narys šitaip meluos pakišdamas savo koleges.“

Taigi, Konstantinas Rečkovas teikė Andriui Tapinui tikrovės neatitinkančią informaciją apie Ingą Salickienę, suprasdamas, kad tokia informacija suponuoja jos neva padarytą teisės pažeidimą. Kadangi Inga Salickienė yra Druskininkų savivaldybės tarybos narė, todėl jos reputacijos menkinimas neabejotinai turi neigiamą poveikį ne tik jos, bet ir visos Savivaldybės tarybos, kaip institucijos, ir visų jos narių reputacijai ir autoritetui.

Dėl Kodekse numatytų principų pažeidimų

VTEK sprendime nurodė, jog pradėdama tyrimą atsakovė inkriminavo visus galimus Kodekse įtvirtintų etikos principų pažeidimus, o priimdama sprendimą konstatavo, kad tiriamasis pažeidė penkias iš devynių Kodekso normas, tai yra neproporcinga ir neadekvatu atliktiems veiksams.

Bylos duomenys neabejotinai patvirtina, kad, atlikdama savo funkcijas, Komisija tyrė, ar Konstantinas Rečkovas nepažeidė Kodekse numatytų elgesio principų: 1) pagarbos žmogui ir valstybei (4 straipsnio 1 punktas); 2) teisingumo (4 straipsnio 2 punktas); 3) sąžiningumo (4 straipsnio 3 punktas); 4) skaidrumo ir viešumo (4 straipsnio 4 punktas); 5) padorumo (4 straipsnio 5 punktas); 6) pavyzdingumo (4 straipsnio 6 punktas); 7) nesavanaudiškumo (4 straipsnio 7 punktas); 8) nešališkumo (4 straipsnio 8 punktas); 9) atsakomybės (4 straipsnio 9 punktas). Apie šio tyrimo apimtį tiriamasis buvo tinkamai informuotas.

Atlikusi tyrimą, Komisija konstatavo, kad iš nurodytų devynių principų buvo pažeisti penki: pagarbos žmogui ir valstybei (Kodekso 4 straipsnio 1 punktas), sąžiningumo (Kodekso 4 straipsnio 3 punktas), padorumo (Kodekso 4 straipsnio 5 punktas), pavyzdingumo (Kodekso 4 straipsnio

6 punktas), atsakomybės (Kodekso 4 straipsnio 9 punktas). Kadangi dėl kitų nurodytų principų pažeidimų kaltinimai iš esmės nepasitvirtino, Komisija, įvertinusi jau minėtas faktines aplinkybes, informacijos turinį ir apimtį, jos paskleidimo mastą, pagrįstai inkriminavo nurodytus principus.

Pažymėtina ir tai, jog Komisijos sprendime konkretizuota ir visapusiškai individualizuota kiekvieno Kodekso 4 straipsnyje numatytų valstybės politikų elgesio principų pažeidimo sąsaja su faktine situacija (Komisijos sprendimo 5.2 papunktis).

Taigi, byloje nėra jokių objektyvių, neginčijamų ir patikimų duomenų, kad Konstantinas Rečkovas nepadarė jam inkriminuoto pažeidimo.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad VTEK sprendime nenurodė, kokių konkrečiai juridinę reikšmę turinčių įrodymų ir tiriamojo argumentų Komisija neištyrė ir kurios sprendimo išvados yra neva grindžiamos ne faktiniais duomenimis, bet iš esmės tik savo subjektyviomis prielaidomis, hipotezėmis, spėliojimais.

Atsižvelgiant į nustatytas faktines bylos aplinkybes ir ginčo situacijos teisinį reglamentavimą, ginčijamas VTEK 2023-09-27 sprendimas Nr. 1GN-7 „Dėl Konstantino Rečkovo skundo“ yra nepagrįstas ir neteisėtas, todėl naikintinas.

Likusieji šalių argumentai laikytini pertekliniais, neturinčiais tiesioginės juridinės reikšmės kilusiam ginčui išspręsti iš esmės, todėl detaliau nedėstyti ir neanalizuotini. Be to, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas ir Europos Žmogaus Teisių Teismas formuoja praktiką, kad pareigos nurodyti priimto sprendimo motyvus apimtis gali skirtis priklausomai nuo sprendimo prigimties ir turi būti analizuojama konkrečių bylos aplinkybių kontekste (Europos Žmogaus Teisių Teismo 1994-04-19 sprendimas byloje *Van de Hurk prieš Olandiją* (pareiškimo Nr. 16034/90), 1997-12-19 sprendimas byloje *Helle prieš Suomiją* (pareiškimo Nr. 20772/92), 1999-01-21 sprendimas byloje *Garcia Ruiz prieš Ispaniją* (pareiškimo Nr. 30544/96).

Konstantinas Rečkovas taip pat prašė priteisti patirtas 1 742,40 Eur bylinėjimosi išlaidas. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 40 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad teisę gauti iš kitos proceso šalies savo išlaidų atlyginimą turi tik ta proceso šalis, kurios naudai priimtas teismo sprendimas. Kai išnagrinėjus bylą yra patenkinamos ar apginamos trečiųjų suinteresuotų asmenų teisės, šie asmenys turi tokias pačias teises į išlaidų atlyginimą, kaip ir proceso šalis, kurios naudai priimtas sprendimas (ABTĮ 40 straipsnio 3 dalis). Kadangi atsakovės skundas šioje byloje tenkintinas, asmuo, dėl kurio veiktas priimtas sprendimas, neįgijo teisės į bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsižvelgiant į tai, prašymas netenkintinas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 40–41, 86–87 straipsniais, 88 straipsnio 2 punktu, 132 straipsniu, teisėjų kolegija

n u s p r e n d ž i a :

Atsakovės Druskininkų savivaldybės Etikos komisijos skundą patenkinti.

Panaikinti Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2023-09-27 sprendimą Nr. 1GN-7 „Dėl Konstantino Rečkovo skundo“.

Asmens, dėl kurio veiktas priimtas sprendimas, Konstantino Rečkovo prašymo dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo nepatenkinti.

Sprendimas per 30 kalendorinių dienų nuo jo paskelbimo dienos gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, apeliacinį skundą paduodant per Regionų administracinio teismo Kauno rūmus.

Teisėjai

Jolanta Medvedevienė

Ramūnas Šarka

Asta Urbonienė